

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A VIII-A - CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
SENTINȚA CIVILĂ NR. 3444
Ședința publică de la 07 noiembrie 2013
Curtea constituită din :
PREȘEDINTE - MIRELA DANCIU
GREFIER - ELENA SĂFTESCU

Pe rol se află soluționarea acțiunii în contencios administrativ formulată de reclamantul CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII în contradictoriu cu pârâtul ANTAL ELEMER, având ca obiect *constatarea calității de lucrător/colaborator al Securității*.

La apelul nominal făcut în ședință publică, se prezintă reclamantul prin consilier juridic [REDACTAT] cu delegație de reprezentare aflată la fila 162 din dosar și pârâtul prin curator special, d-na avocat [REDACTAT].

Procedura de citare este legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință, care învederează instanței faptul că pârâtul a depus la data de 05.11.2013, prin curator, întâmpinare în 2 exemplare, după care:

Curtea procedează la comunicarea către reprezentantul reclamantului a unui exemplar de pe întâmpinarea depusă în cauză.

Având cuvântul, pârâtul, prin curator, cu privire la dispozițiilor art. 48 din legea taxelor de timbru, solicită să se revină asupra încheierii de ședință din data de 10 octombrie 2013 cu privire la onorariu și să se facă aplicabilitatea dispozițiilor art. 48 lit. b) din același act normativ. Învederează faptul că a făcut demersuri pentru găsirea pârâtului, toate aceste demersuri ducând la ideea că acesta nu se mai află în țară de aproximativ un an, apreciind necesar desemnarea altei persoane care să plătească onorariu întrucât nu ar putea executa pârâtul.

Având cuvântul pe solicitarea formulată în cauză, reprezentantul reclamantului arată că se opune acesteia, precizând faptul că acțiunile promovate de CNSAS sunt scutite de la plata taxei de timbru, considerând că sunt simple supoziții faptul că pârâtul nu este în țară având în vedere că nu se poate proba acest fapt și, pe de altă parte, reclamantul este instituție a statului care prin lege specială promovează aceste acțiuni în constatarea calității de lucrător și colaborator al Securității.

Nemaifiind cereri prealabile de formulat, Curtea acordă cuvântul pe propunere de probe.

Având cuvântul, reprezentantul reclamantului solicită încuviințarea probei cu înscrisurile depuse la dosarul cauzei.

Pârâtul, prin curator, solicită administrarea probei cu înscrisurile aflate la dosarul cauzei.

În temeiul dispozițiilor art. 255 rap. la art. 258 C.pr.civ., Curtea urmează a încuviința pentru părți proba cu înscrisuri apreciind-o ca fiind concludentă, pertinentă și utilă soluționării cauzei și, nemaifiind cereri de formulat, acordă cuvântul în cadrul dezbaterilor.

Având cuvântul, reprezentantul reclamantului solicită admiterea acțiunii așa cum a fost formulată, constatarea pentru pârât a existenței calității de colaborator al Securității, observând faptul că acesta, în notele informativ-operative, a relatat fostei Securități informații referitoare la persoane care audiau și comentau știrile postului interzis în acea

perioadă, Europa liberă, care elogiau în mod admirativ modul de viață din țările capitaliste, respectiv care își manifestau regretul sau aveau intenții de evaziune, de a părăsi țara în mod chiar ilegal sau care aduceau injurii la adresa șefului statului. Consideră că prin probatoriul depus la dosar a fost motivat faptul că aceste note informativ-operative au dus, împotriva persoanelor care aveau aceste atitudini anticomuniste, la cel puțin o acțiune de urmărire informativă, respectiv faptul că informațiile relatate fostei Securități au vizat încălcarea dreptului la libera exprimare, la viață privată, la dreptul la libera circulație a persoanelor.

Având cuvântul, pârâtul, prin curator, solicită respingerea acțiunii pentru considerentele expuse pe larg în întâmpinare. Învederează faptul că aportul pârâtului a lăsat de dorit, drept pentru care, chiar a fost abandonat din această legătură cu fosta Securitate, iar pe de altă parte, nu se probează suficient de puternic cele două condiții impuse de OUG nr. 24/2008 în sensul că informațiile ar fi trebuit să se refere la activități sau atitudini potrivnice, pârâtul nedând note informative din care să reiasă foarte clar faptul că persoana cu privire la care a dat informații are atitudini atât de potrivnice. În ceea ce privește cea de-a doua condiție, referitoare la faptul că informațiile trebuie să vizeze îngrădirea drepturilor și libertăților omului, reclamantul nu a probat faptul că informațiile date de pârât au îngrădit, au avut repercusiuni asupra persoanelor cu privire la care a dat informații.

Curtea declară dezbaterile închise și reține cauza în pronunțare.

CURTEA,

Deliberând asupra cauzei civile de față, constată următoarele:

Prin cererea înregistrată pe rolul acestei instanțe la data de 29.03.2013 sub numărul 2437/2/2013 reclamantul Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității a chemat în judecată pe pârâtul Antal Elemer, solicitând să se constate calitatea acestuia de colaborator al securității.

În motivarea cererii, reclamantul a arătat că pârâtul este candidat la funcția de primar al orașului Cluj-Napoca, jud. Cluj, motiv pentru care în conformitate cu art. 3 lit. g) coroborat cu art. 5 alin. 1 teza II din OUG nr. 24/2008 a efectuat din oficiu verificări sub aspectul constatării calității de lucrător al Securității sau de colaborator al acestuia.

Reclamantul a menționat că pârâtul a fost recrutat inițial la data de 10.02.1970 de către Direcția a IV-a, fără a i se întocmi dosar personal și fără a semna angajament, abia la data de 14.04.1972 fiind luat angajamentul de colaborare. La data de 20.03.1973 a încetat legătura deoarece pârâtul fusese ales în B.O.B. al U.T.C., iar la data de 13.08.1976 s-a propus reactivizarea sub numele conspirativ <IONESCU>, fiind folosit pentru supravegherea informativă a ansamblului de estradă al armatei. A consfințit colaborarea prin întocmirea și semnarea unui angajament olograf. A fost abandonat la data de 02.03.1985 deoarece a fost trecut în rezervă, iar aportul său informativ lăsa de dorit.

De asemenea, s-a arătat că pârâtul a furnizat pe parcursul celei de-a doua perioade de colaborare informații care se încadrează în prevederile art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, așa cum rezultă din nota informativă din 14.04.19781 în care semnaleză faptul că doi colegi că ar comenta între ei știrile transmise de postul de radio <Europa Liberă>. Deoarece discuțiile dintre cei doi se poartă în maghiară, pentru a nu putea fi înțeleși, ofițerul care a primit nota respectivă dispune dirijarea, pe lângă cei semnați, a unei surse care cunoaște limba maghiară.

O altă categorie de note ce satisfac condiția legală se referă la persoanele din anturajul sursei <IONESCU> care își exprimă admirația față de acele persoane, în special din mediul artei, care fug din România, susținând că în străinătate „au posibilități de

afirmare", pe când în România s-ar fi pierdut. În aceeași context, se elogiază modul de viață occidental, comparativ cu nivelul de trai din țara noastră. Acest material este calificat ca fiind de primă sesizare, și a generat dirijarea informatorilor <DODO> și <DAMIAN DORU> pe lângă balerina S.R. care a făcut aceste afirmații.

Tot despre intențiile de evaziune, relatează în materialul din 16.11.1979 în care o semnaleză pe studenta R.E. că intenționează să fugă în Austria din Ungaria.

Reclamantul a indicat și nota din 19.02.1980, în care sursa <IONESCU> semnaleză că numita CE „a adus injurii la adresa șefului statului”, motivând că dacă Ardealul ar aparține Ungariei populația ar duce-o mult mai bine.

S-a arătat că intenția unei persoane de a-și stabili definitiv domiciliul într-un alt stat era o atitudine extrem de gravă din perspectiva regimului, iar cei care luau o astfel de hotărâre erau priviți ca niște trădători de patrie. Cei ale căror intenții de plecare definitivă din țară erau descoperite și zădărnice cu ajutorul informatorilor sau prin alte mijloace erau denumiți „suspecți de evaziune” și persecutați de organele represive ale regimului. Aceste din urmă persoane nu mai puteau spera că li se va elibera vreodată pașaport, nici măcar pentru o călătorie într-o țară socialistă. În plus, evoluția profesională a acestor persoane avea de suferit, îngrădindu-li-se accesul la anumite funcții și profesii.

Cei care aveau intenții de evaziune alegeau - în situații limită (imposibilitatea părăsirii legale a țării), cu riscul vieții - forțarea frontierei. Este adevărat că trecerea frauduloasă a frontierei era pedepsită penal. La fel de adevărat este că legea penală a epocii pedepsea uneltirea împotriva ordinii sociale sau propaganda.

Astfel, teza potrivit căreia denunțarea unei fapte prevăzute de legea penală nu ar trebui să ducă astăzi la reținerea calității de colaborator al Securității este o interpretare împotriva aplicării normei actuale, iar nu în sensul aplicării ei.

Cât privește faptul că trecerea ilegală a frontierei este sancționată și în prezent, s-a arătat că motivațiile forțării graniței înainte de 1990, respectiv în prezent, sunt fundamental diferite. La momentul denunțării faptei de pârât, trecerea frauduloasă a frontierei rămânea singura opțiune rămasă celor care li se refuza ieșirea legală din țară și presupunea că persoanele care luau această decizie își riscau viața pentru realizarea unor interese legitime.

Cât privește notele în care sunt semnalate persoane care aduc injurii la adresa conducerii de stat și care se plâng de nivelul de trai din țară, în comparație cu cel din Occident, pârâtul a apreciat că acestea sunt de domeniul evidenței că reprezentau atitudini critice la adresa sistemului comunist.

Reclamantul a menționat că este îndeplinită și cea de-a doua condiție prevăzută de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008 deoarece nu se poate reține că furnizarea unor informații de asemenea natură nu a fost făcută conștient, având reprezentarea clară a faptului că relatările ca cele prezentate anterior nu rămâneau fără urmări. Așadar, prin furnizarea acestor informații, pârâtul a conștientizat că asupra persoanelor la care s-a referit în delatările sale se pot lua măsuri de investigare, prin căutarea și obținerea de noi informații despre cei urmăriți, fără acordul acestuia (încălcarea dreptului la viață privată) și, prin urmare, a vizat această consecință.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 3 lit. g), art. 2 lit. b), art. 5 alin. 1, art. 8 lit. a), art. 11 alin. 1 ale OUG nr. 24/2008, art. 31 și art. 35 alin. 5 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare al C.N.S.A.S adoptat prin Hotărârea nr. 2/2008, art. 194 C.pr.civ.

În dovedire, reclamantul a depus un set de înscrisuri în copie.

Pârâtul, prin curator, a formulat **întâmpinare** prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată.

În motivare, s-a arătat că, așa cum însăși instituția reclamanta arată, aportul informativ al pârâtului a "lăsat de dorit" drept pentru care a și fost abandonat.

S-a apreciat că nu se probează prima condiție impusa de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, respectiv persoana sa fi furnizat informații, sub orice forma, organelor de Securitate, informații care sa se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist. Spre exemplificare, s-a menționat nota informativa din data de 13.03.1976 în care pârâtul a arătat că numitul M.I. afirma ca „esențialul în viață este ca omul sa aibă sănătate și cele necesare traiului și în rest pe el nu îl interesează”... „nu a abordat probleme politice”. Un alt exemplu este nota informativa din 26.10.1977, în care pârâtul nu face niciun fel de referire care sa poată fi interpretata drept „informație care sa se refere la activități sau atitudini potrivnice regimului totalitar comunist”. Nota cuprinde doar informația ca o persoana ar dori sa plece în Ungaria la o expoziție de pasări. Pentru bani de cheltuiala în perioada excursiei, respectiva persoana s-a gândit la unchiul din Israel.

Cu privire la cea de-a doua condiție, s-a arătat că notele și rapoartele prezentate în cauza au caracter mai mult general și nu există vreo dovada la dosar care sa arate ca vreuna dintre persoanele care apar nominalizate au avut de suferit, în mod concret, ca urmare a raportărilor lui <IONESCU>.

De asemenea, calitatea informației trebuie raportată la elementul subiectiv, factorul volitiv, dat de configurarea în mintea persoanei furnizând informația că această informație este aptă a atinge respectivul scop, urmărit de persoană, în acest sens termenul „au vizat” fiind esențial.

Dacă legiuitorul ar fi urmărit stabilirea calității de colaborator al securității în virtutea fie exclusiv a semnării unui angajament, fie strict a furnizării unor informații fără cerința calității acestora de a viza în mod special îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului ar fi redactat textul de lege ca atare.

În drept, au fost invocate dispozițiile art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008, art. 201, 205, 411 NCPC.

Instanța a încuviințat și administrat pentru părți proba cu înscrisuri, apreciind-o ca fiind concludentă, pertinentă și utilă soluționării cauzei.

Analizând actele și lucrările dosarului, Curtea reține următoarele:

În ceea ce privește cererea curatorului special desemnat pentru reprezentarea intereselor pârâtului de a se stabili în sarcina reclamantului obligația de a avansa onorariului său, instanța reține că potrivit art. 48 din OUG nr. 80/2013 „(1) Avansarea remunerației curatorului special numit de instanță în condițiile art. 58 și 167 din Codul de procedură civilă este în sarcina persoanei ale cărei interese sunt ocrotite prin numirea curatorului. (2) Instanța poate stabili, prin încheierea prevăzută de art. 58 alin. (4) din Codul de procedură civilă, ca avansarea remunerației curatorului să se facă de cealaltă parte, când o asemenea măsură este în interesul continuării procesului. (3) Sumele avansate cu titlu de remunerație a curatorului special se includ în cheltuielile de judecată și vor fi puse în sarcina părții care pierde procesul.”

Față de aceste dispoziții legale, instanța reține că măsura obligării reclamantului de a avansa remunerația curatorului special putea fi dispusă prin încheierea de numire a acestuia conform art. 167 alin. 3 rap. la art. 58 C.pr.civ., în cauza de față încheierea pronunțată la data de 10.10.2013. Instanța observă că prin această încheiere s-a stabilit în sarcina pârâtului obligația de a suporta onorariul provizoriu pentru curatorul desemnat.

Pe de altă parte, instanța observă că art. 48 din OUG nr. 80/2013 stabilește posibilitatea avansării remunerației curatorului special de către cealaltă parte în mod subsecvent, subsidiar, partea pentru care se desemnează curatorul special fiind în primul rând ținută să avanseze onorariul acestuia, și doar în situația în care această măsură este în interesul continuării procesului. Or, în cauza de față, nu s-au prezentat argumente care să justifice aplicarea prevederilor art. 48 alin. 2 din OUG nr. 80/2013.

În ceea ce privește susținerea curatorului special al pârâtului, conform cărora partea pe care o reprezintă nu se mai află în țară, instanța apreciază că nu este de natură să justifice luarea măsurii menționate întrucât, în primul rând, această împrejurare de fapt nu a fost dovedită, iar în al doilea rând întrucât executarea obligației de plată a onorariului pentru curatorul desemnat, de bună voie sau prin executare silită, nu este împiedicată de plecarea debitorului din țară.

Prin urmare, instanța apreciază că solicitarea curatorului special de obligare a reclamantului la avansarea onorariului său este neîntemeiată, urmând a fi respinsă ca atare.

Pe fondul cauzei, instanța reține **în fapt** că la data de 13.08.1976 pârâtul a semnat un angajament olograf din care reiese că a acceptat colaborarea în secret cu organe ale Securității sub numele conspirativ „Ionescu” (f. 25).

Ulterior semnării angajamentului, pârâtul a furnizat benevol informații referitoare la mai multe persoane din formația de muzică ușoară și fanfara militară, care ar avea comportamente ostile regimului. Astfel, cu privire la numitul F.I. de la ansamblu, pârâtul a informat organele Securității că acesta dorește să plece definitiv în RFG și rudele din RFG vor interveni prin Crucea Roșie pentru a obține aprobarea de plecare din țară (f. 76), iar cu privire la R.S. și M.F. a semnalat organele de securitate că discută în limba maghiară și comentează știrile auzite la postul de radio „Europa Liberă” (f. 82), în raport de aceste informații fiind trasate măsuri de supraveghere a persoanele vizate.

Totodată, pârâtul i-a semnalat numita R.E. și pe părinții săi care ar fi intenționat să fugă în Austria din Ungaria (f. 122), iar cu privire la numita S.R. a informat că își exprimă admirația față de acele persoane, în special din mediul artei, care fug din România, susținând că în străinătate au posibilități de afirmare, pe când în România s-ar fi pierdut (f. 140), aceste informații determinând luarea de măsuri de supraveghere a acestora.

În drept, instanța reține că potrivit art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității, aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008, prin colaborator al Securității se înțelege „persoana care a furnizat informații, indiferent sub ce formă, precum note și rapoarte scrise, relatări verbale consemnate de lucrătorii Securității, prin care se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist și care au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Persoana care a furnizat informații cuprinse în declarații, procesele-verbale de interogatoriu sau de confruntare, date în timpul anchetei și procesului, în stare de libertate, de reținere ori de arest, pentru motive politice privind cauza pentru care a fost fie cercetată, fie judecată și condamnată, nu este considerată colaborator al Securității, potrivit prezentei definiții, iar actele și documentele care consemnau aceste informații sunt considerate parte a propriului dosar. Persoanele care, la data colaborării cu Securitatea, nu împliniseră 16 ani, nu sunt avute în vedere de prezenta definiție, în măsura în care se coroborează cu alte probe. Colaborator al Securității este și persoana care a înlesnit culegerea de informații de la alte persoane, prin punerea voluntară la dispoziția Securității a locuinței sau a altui spațiu pe care îl deținea, precum și cei care, având calitatea de rezidenți ai Securității, coordonau activitatea informatorilor;”.

Așadar, prima condiție ce trebuie îndeplinită pentru a se constata că o persoană a avut calitatea de colaborator al Securității este aceea ca această persoană să fi furnizat informații Securității, a doua condiție vizează calitatea informației furnizate, în sensul că prin aceste informații se denunțau activitățile sau atitudinile potrivnice regimului totalitar comunist, iar a treia condiție se referă la efectele furnizării informațiilor, în sensul că au vizat îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din probele administrate în cauză de reclamant, reiese că prima condiție impusă de dispozițiile legale precitate este îndeplinită, pe parcursul colaborării cu organele de

Securitate, pârâtul furnizând informații sub formă de note scrise despre atitudini potrivnice regimului totalitar comunist.

În raport de conținutul înscrisurilor depuse la dosarul cauzei, Curtea reține că prin informațiile furnizate, pârâtul a denunțat atitudini considerate a fi potrivnice regimului totalitar, iar acestea vizau îngrădirea dreptul la libertatea de exprimare, dreptul la viață privată și dreptul la libera circulație a persoanelor vizate în notele informative întocmite ca urmare a angajamentului de colaborare cu structurile Securității, fiind de natură a atrage consecințe negative asupra acestora.

Așadar, în cauza de față este îndeplinită și cea de-a doua condiție prevăzută de dispozițiile art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008.

Sub aspectul celei de-a treia condiții enunțate, Curtea observă că interpretările gramaticală, logico - sistematică și teleologică ale prevederilor legale anterior indicate, conduc la concluzia certă că nu este necesar, pentru ca o persoană să fie încadrată în categoria colaboratorilor poliției politice, ca activitatea acesteia să fie adus efectiv atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, fiind suficient ca ea să fi fost îndreptată împotriva acestor drepturi și libertăți și să fi fost aptă să le aducă atingere.

Activitatea concretă a pârâtului, astfel cum rezultă din materialul probator, a determinat o supraveghere îndeaproape a persoanelor despre care dăduse informații. În concluzie, informațiile furnizate de pârât au îngrădit dreptul la libertatea de exprimare și libertatea opiniilor prevăzute de art. 28 din Constituția României din 1965, coroborat cu art. 19 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, dreptul la viață privată prevăzute de art.17 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, precum și dreptul la libera circulație prevăzute de art. 12 din Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și politice.

În același context, Curtea observă că rațiunea adoptării OUG nr. 24/2008 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității aprobată cu modificări prin Legea nr. 293/2008 derivă din necesitatea cunoașterii de către membrii societății postcomuniste a fostului regim totalitar și a modalității de lucru practicate de acesta, a verificării a posteriori a comportamentului persoanelor care, în prezent, candidează pentru, sau, după caz, ocupă demnități ori funcții publice (aflându-se în situații de a fi garanții Constituției și ai democrației) sau dețin titluri care implică o dimensiune morală primordială, legea neavând un scop punitiv și neinstituind o responsabilitate penală a celor în privința cărora se va constata că au fost lucrători sau colaboratori ai Securității.

În ceea ce privește susținerile pârâtului, prin curator, în sensul că informațiile furnizate Securității nu au prezentat valoare, motiv pentru care s-a și dispus abandonarea sa, instanța observă că o parte din informațiile prezentate de acesta au fost valorificate de organele de securitate, având consecințe negative asupra persoanelor vizate, astfel încât împrejurarea că, la un moment dat, acesta nu a mai prezentat informații relevante nu este de natură să determine concluzia neîndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 2 lit. b) din OUG nr. 24/2008. În plus, instanța observă că pârâtul a fost recompensat cu suma de 200 lei, la data de 30.12.1976, având în vedere modul cum își îndeplinește sarcinile (f. 29-31).

Prin urmare, instanța de judecată sesizată urmare a aprobării Notei de constatare, analizând cererea în raport de ansamblul probator administrat în cauză, apreciază că CNSAS, în calitate de reclamant, a făcut dovada susținerilor sale, astfel încât urmează să constate calitatea pârâtului de colaborator al Securității.

Față de aceste considerente, instanța urmează să admită acțiunea și să constate că pârâtul a avut calitatea de colaborator al Securității.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
HOTĂRĂȘTE:**

Respinge cererea curatorului special de obligare a reclamantului la avansarea onorariului său ca neîntemeiată.

Admite acțiunea formulată de reclamantul **CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII**, cu sediul în București, str. Matei Basarab nr. 55-57, sector 3, în contradictoriu cu pârâtul **ANTAL ELEMER**, cu domiciliul în [REDACTAT], str. [REDACTAT], ap. [REDACTAT], județ [REDACTAT].

Constată că pârâtul a avut calitatea de colaborator al Securității.

Cu drept de recurs în termen de 15 zile de la comunicare, cererea pentru exercitarea căii de atac depunându-se la Curtea de Apel București.

Pronunțată în ședință publică azi, 07 noiembrie 2013.

PREȘEDINTE
Mirela Danciu

GREFIER,
Elena Săftescu

Red./thred. MD
4 ex./ 12.03.2014